

Aiguats, nevades, bufaruts i calamarsades històriques a Mollet del Vallès

M. Àngels Suárez i González*

Resum

Amb aquest article hem volgut recollir els principals fenòmens meteorològics severos que han tingut lloc a Mollet. Hem fet una recerca de les publicacions històriques i actuals relacionades amb el temps. S'ha de dir que les fonts més antigues corresponen a dos personatges locals: tots dos eren homes interessats en la agricultura i, per tant, en el temps atmosfèric. Són en Vicenç Plantada¹ i en Joan Ros². És curiós que les notícies meteorològiques antigues anessin lligades sempre a l'agricultura i, segons ens apropem més a l'actualitat, el tema principal siguin les vies de comunicació. De tots els episodis relacionats amb el temps atmosfèric els dos més significatius van ser les inundacions del 25 de setembre de 1962, que es van viure de manera dramàtica, i la nevada del 25 de desembre del mateix any, que va ser rebuda amb entusiasme.

Paraules clau

Aiguats, Besòs, bufarut, calamarsa, inundacions, meteorologia, Mollet del

Vallès, nevada, neu, pluges, pont, precipitacions, riera Seca, rierada, riu, riuada, tempesta, temps, Tenes, tornado, torrent Caganell, torrentada, ventada.

Els aiguats

Les primeres referències a pluges copioses, normalment acompanyades de torrentades, rierades i inundacions, ens vénen de la mà d'en Vicenç Plantada, que ens explica que l'hivern de l'any 1889 havia estat tan plujós que el Besòs sovint anava desbordat: "lo Besos y'ls seus afluhents han anat revenint tot sovint, quedant las feynas agricolas molt atrassadas".³

Deu anys més tard, al gener de 1898, es va tornar a repetir un fort aiguat, i es va produir una de les avingudes més importants del riu Besòs. L'aiguat va tenir greus conseqüències, negant els horts situats als seus marges. A més, la passera del Besòs va quedar inundada⁴. Aquesta s'havia construït feia un parell d'anys per comunicar Mollet amb Martorelles i Sant Fost, "un pont que te l'amplada

* Historiadora. msuarez3@xtec.cat

¹ Vegeu obra de PÉREZ, F. (1997)

² Vegeu obra d'ANSÓ, J. i CAMPOY, G. (2011)

³ PÉREZ, F. (1998). Pàg. 97

⁴ Agència Catalana de l'Aigua i Direcció General de Sostenibilitat de la Costa i el Mar. Avaluació preliminar del risc d'inundació del districte de conca fluvial de Catalunya. 2011.

de tres taulons ab una bona barana á cada costat. L'han pagat varis propietaris y vehins de dits pobles y un vehí d'aquí que es lo que'l cuidarà. En altres païssos aqueixas milloras las pagaría l'Estat. Aquí ho ha de fer la iniciativa particular”⁵.

En Joan Solé Tura⁶ ens narra que, per passar el Besòs, hi havia “una passera de taulons amb una barraca al començament on es posava l'encarregat per cobrar els vianants. El primer a fer la passera del Besòs fou Joan Garró Guberns amb els taulons que li havia deixat el constructor Sebastià Mayol. Després ho va fer en Josep Oset. Passar el Besòs valia cinc o deu cèntims. Hi havia molts problemes quan hi havia una crescuda massa forta i l'aigua s'enduia la passarel·la. Quan venia una riuada els taulons s'havien d'anar a buscar a la Llagosta”⁷.

150

El 1916 el Sr. Piera, encarregat del Foment d'Obres i Construccions de la Pedrera de Martorelles, es va posar en contacte amb el diputat Sr. Torres, de Granollers, per intentar que es construís un pont i així facilitar el transport de pedra que es feia contínuament de Martorelles a Barcelona. A mitjans del 1918 ja estava construït⁸.

El 12 d'octubre de 1900 es produeix una tempesta extraordinària per la seva virulència que provoca l'incendi de diferents cases, a més de les habituals inundacions: “Desde las set del divendres fins á las duas de la matinata del dissapte varem tenir una imponent tempestat d'aygue, pedra,

trons y llamps. Un d'aquestos encengué un paller del Hostal de la Prat, un altre d'una casa de Mollet y altres en diferents punts. No varen fer mal á cap persona. Lo torrent va sobreixir: omplint l'aygua 'ls baixos d'algunas casas á ell properas; havent hagut de treure'ls animals de peu rodó, pujar los tocinos al primer pis y sortir los habitants per las finestras ajudats per los Mossos de la Escuadra aquí residents y vehins.

L'aygua va endúrse de molts camps las monjetas que ja eran arrencadas portantlas á altres camps, de modo, que hi ha una gran confusió. Tindrà d'haverhi molt bona voluntat per la part dels afavorits pera que tingui cada hú lo seu. Dos pals del teléfonu que ten los propietaris del planter de ceps americans en lo terme de Montmeló varen ser arrastrats”⁹.

Dos anys més tard, el 21 de desembre de 1902, es torna a produir una rierada al Besòs: “Desde'l 8 al 11 del corrent tinguirem ab vent de Llevant tanta pluja que'l Besós y sos afluent revingueren de pal á pal sobreixint lo primer perjudicant mot als sembrats, donchs que e n'emportá la terra bona y hi deixá sorra y grava. En molts camps encar hi ha l'aygua, altres están coberts de llot”¹⁰. “Com á medi de defensa's van clavant estacas á la vora del Besós”¹¹.

Per tornar a tenir notícies dels aiguats a Mollet hem d'esperar al 3 d'octubre de 1937, quan en Joan Ros anota al seu dietari “Plou, baixen torrents i rieres. S'emporta ponts.”¹²

⁵ PÉREZ, F. (1997). Pàg. 167

⁶ Joan Solé Tura (Mollet, 1917-2008). Escriptor local.

⁷ SOLÉ TURA, J. (1988). Pàg. 59

⁸ SOLÉ TURA, J. (1981). Pàg. 124

⁹ PÉREZ, F. (1997). Pàg. 207

¹⁰ PÉREZ, F. (1998). Pàg. 222

¹¹ PÉREZ, F. (1997). Pàg. 188

¹² ANSÓ, J. i CAMPOY, G. (2011). Pàg. 167

El 15 de desembre de 1943 es tornen a repetir importants aiguats a tot el Vallès: “Ha plogut sense parar més de 24 hores. L’aigua fa molt, molt mal”¹³.

El 24 de febrer de 1944 va començar un nou episodi de precipitacions després d’un llarg període de sequera. Entre els municipis de Montmeló i fins a l’estret de Montcada, la plana al·luvial semblava una llacuna, amb amplàries d’un quilòmetre. A Sant Fost, els habitatges més propers a la llera van quedar inundats pel riu Besòs. Diverses infraestructures viàries van quedar afectades: la carretera de Barcelona a Vic quedà interceptada per despreniments entre el Figaró i Aiguafreda, la de Sant Adrià a la Roca resultà tallada entre Montcada i Sant Fost, s’enfonsà la passera provisional de Sant Adrià i

en grans trams el riu va convertir en arenals i pedregars les hortes de les vores¹⁴. El Besòs assolí una amplada pròxima al quilòmetre a l'alçada de Sant Fost de Campsentelles¹⁵.

Els veïns de Sant Fost es van portar més d’un ensurt. Una família que vivia al costat de la carretera, davant de la DERBI, va cridar els nens a la nit perquè pugessin de peus al llit perquè estava entrant l’aigua per davant de la casa i van haver de fer un forat a una paret de darrera per poder treure l’aigua¹⁶.

A conseqüència d’aquestes inundacions i fortes avingudes de les aigües, la canonada de conducció que subministrava l’aigua des de Martorelles a Mollet que travessava el riu Besòs va desaparèixer. Quan a l’abril

Figura 1. Les contínues crescudes del riu Besòs van obligar a construir murs de contenció per protegir Mollet de les inundacions. Dècada de 1960. Foto: L. Bonal

¹³ ANSÓ, J. i CAMPOY, G. (2011). Pàg. 167

¹⁴ Agència Catalana de l'Aigua i Direcció General de Sostenibilitat de la Costa i el Mar. Avaluació preliminar del risc d'inundació del districte de conca fluvial de Catalunya. 2011.

¹⁵ COROMINAS, J. (1985). Pàg. 263

¹⁶ Testimoni de la Pilar Molins 18-06-2015

de 1946 es va començar la reparació de la canonada el traçat no es faria pel riu sinó per la rasant del pont sobre el Besòs, per la part alta del pont, sobre els pilars de sustentació, per tal de protegir-la de les avingudes¹⁷.

En previsió de possibles aiguats es van realitzar treballs de fortificació, tot construint un mur de contenció tocant amb el riu Besòs, a la finca de la Sra. Josefa Casacuberta Vinyals (obres a càrrec de la propietària). Es va celebrar una reunió de propietaris per tal d'estudiar la construcció de defenses des de la desembocadura del Tenes fins al mur construït per la Sra. Josefa Casacuberta¹⁸.

La riuada va ser tan espectacular que als treballadors de la DERBI els van haver de treure en barca i els van dur fins a cal Bruno, on es van haver d'esperar fins que baixessin les aigües¹⁹.

Després d'un temps de forta sequera, el dijous 17 d'agost de 1950 va ploure molt, tant que tots els torrents van vessar de la seva llera, el Besòs i la riera de Caldes van enregistrar fortes avingudes d'aigua i es van inundar les zones baixes de Martorelles i Sant Fost. No es van produir danys importants, però allò era un avís que els marges del Besòs no estaven degudament protegits en aquest punt²⁰.

El 13 de setembre de 1950 en Joan Ros anota "Plou molt i cau pedra. Baixen els torrents. Ensorren la mina de Can Borrell".

El dimarts 14 setembre de 1954 un temporal d'aigua va provocar la revinguda en tota la seva amplitud del riu Besòs i de la riera de Caldes. El torrent Caganell i la riera Seca van créixer de tal manera que el nivell de les seves aigües quasi arribava a l'alça-

152

Figura 2. Pujada de les aigües del Besòs com a conseqüència de les pluges del 17 d'agost de 1950. Foto: J. Cuní

¹⁷ Setmanari comarcal Vallès 12-6-1945 i 17-3-1946

¹⁸ Setmanari comarcal Vallès 1-10-44 i 11-1-45

¹⁹ Testimoni de la Pilar Molins, 18-06-2015

²⁰ Setmanari comarcal Vallès 20-6-50

da del pont del ferrocarril de França, i es van registrar inundacions parcials a la Pelleria i Can Fàbregas. Els danys materials van ser insignificants²¹.

La granja Pou es va veure inundada i la família Ventura va haver d'anar a ajudar a salvar el bestiar de l'aigua²².

El setembre i l'octubre de 1959 van ser plujosos. Ja la nit del 29 de setembre el Besòs, els torrents i rieres es van desbordar i les comunicacions es van interrompre. Uns dies més tard es va esfondrar el mur de contenció de la finca Casacuberta degut al forat que les aigües van fer en el marge del riu Besòs²³.

L'any 1962 va ser un any fatídic quant a la meteorologia, sobretot per a la comarca veïna del Vallès Occidental. Els aiguats del setembre van pro-

vocar un miler de morts. La tempesta provocada per la topada dels vents humits de llevant amb un front fred que avançava per darrere de la serralada es va perllongar des de les darreres hores de la tarda del dia 25 de setembre fins a les primeres de la nit. El volum d'aigua caigut no va ser desorbitat, però va ser de molta intensitat²⁴.

Les precipitacions recollides al llarg del dia 25 van ser de 163 mm/dia a Mollet del Vallès i de 250 mm/dia a Martorelles.²⁵

El dimarts 25 de setembre va despuntar assolellat, però a la nit una sèrie de tempestes de gran intensitat van provocar el desbordament del Llobregat, el Besòs, el Ripoll, la riera de les Arenes, el torrent Caganell, la riera Seca i de totes les rieres del Vallès.

Figura 3. Aspecte que presentava el carrer Berenguer III després d'un fort aiguat. Foto: J. Coma

²¹ Setmanari comarcal Vallès 19-09-1954

²² Testimoni d'en Joan Ventura 14-07-2015

²³ Setmanari comarcal Vallès 25-10-1959

²⁴ COROMINAS, J. (1985). Pàg. 263.

²⁵ www.xtec.cat/~gbermell/meteoeduca/article%20penell.pdf

“Tots els trams del Torrent Caganell que no estaven coberts es van desbordar inundant bona part de la part baixa de Mollet. Feia por veure la Riera Seca a l’ajuntar-se amb el Besòs i el Torrent Caganell. L’aiguat va arribar per sorpresa no es preveia un desastre tant gran.

Segons el Servei Meteorològic de Sabadell la tempesta va durar 44 minuts de les 22h 38’ fins a les 23h. 22’. A Mollet es van recollir 163 litres d’aigua per metre quadrat i va ploure amb intensitat tota la nit. La part de Mollet més afectada van ser les cases que tenien la façana al carrer Berenguer III i els darreres a la Rambla Balmes. Afortunadament no hi va haver víctimes mortals”²⁶.

“El carrer Berenguer era un riu, per l’embornal sortia l’aigua com d’un sortidor. El nivell de l’aigua a dins de casa va pujar fins a 40 cm. L’aigua entrava per la part de darrera de la casa i sortia pel carrer del davant”.²⁷

La tempesta es va donar dues nits successives: la del dimarts 25 i la del dimecres 26, i va causar diversos danys materials. La primera nit es van inundar els baixos de l’avinguda de Rafael Casanova ocupats per en Baldomero Ricart. El mur de defensa del marge dreta del riu Besòs es va desfer en una bona part, tot deixant sense protecció els terrenys annexos a la indústria de Fredenhagen Ibérica. La segona nit, amb el desbordament del torrent Caganell, van quedar afectats els habitatges del carrer Berenguer III, alguns dels quals van ser materialment escombrats per les aigües que entraven per la part del darrera de les cases, fins a desembocar a l’esmentat

carrer. La sala de telers de Can Fàbregas es va inundar, juntament amb la secció de llana de la Pelleria. L’activitat industrial del dijous va restar considerablement reduïda en algunes fàbriques però la normalitat es va anar restablint ràpidament”²⁸.

La línia del ferrocarril de França fins a Barcelona va quedar tallada fins a l’octubre, quan es va reparar provisionalment el pont de Montcada sobre el riu Ripoll.

Aquestes inundacions tornen a posar de manifest la necessitat de la canalització del riu Besòs, per tal d’evitar el desbordament per marges mal protegits.

El mateix dia 26 es va reunir la Comissió local de Sanitat i es va acordar publicar un ban ordenant la vacunació obligatòria antífica i la desinfecció de les aigües de consum domèstic. Les empreses que tenien servei mèdic van dur a terme la vacunació dels seus treballadors.

Malgrat les importants destrosses a Mollet, la zona més afectada pel aiguat va ser el Vallès Occidental. De seguida Mollet s’abocà a socórrer als pobles més necessitats: s’organitzà la recollida de roba, queviures i medicaments que es portarà amb tres camionetes al Pavelló d’Esports de Barcelona, una d’elles es destinarà directament a Ripollet i Rubí. En cotxes particulars es va portar a Sant Adrià mantes i conserves. El divendres un camió va tornar a portar roba i comestibles a Barcelona. Es va dur cafè, pa i roba a Montcada. Es va contribuir al treball de desenrument de Montcada amb els tractors dels senyors Pedragosa i Prat.

Es va dur a terme una subscripció

²⁶ SOLÉ TURA, J. (1988). Pàg.191-192

²⁷ Testimoni d’en Jaume Boix. 14-07-2015

²⁸ Setmanari comarcal Vallès, 27-10-1962

local prodamnificats que va ser encapçalada per l'Ajuntament amb 25.000 pta. Les indústries més importants i els equips locals de hoquei sobre patins i basquet van organitzar partits prodamnificats i des de la parròquia es va fer una col·lecta. El total recaptat va pujar a 187.400,90 pta.

Per atendre els damnificats de Mollet i Paret es va celebrar, el 10 d'octubre, una reunió a la Delegació local de Sindicats, on es va informar dels tràmits per aconseguir els crèdits que es podien demanar. Al desembre es publicava la primera relació de les quantitats que havien de rebre els damnificats de Mollet: la xifra va ser de 85.000 pta.

Durant la resta de l'any les pluges van ser quantioses. En Joan Ros anota que l'11 i el 12 d'octubre de 1962 va ploure molt i el 16 octubre va haver inundacions per tots cantons.

La setmana del 4 al 9 de novembre

del mateix 1962 va tornar a ploure intensament. "Es van recollir més de 144 litres per m2. En canvi els mesos de juliol, agost i mig setembre no havia plogut gens"²⁹.

El diumenge 4 de novembre de 1962 el riu Besòs va créixer de forma extraordinària al seu pas per Mollet. El pont provisional de Montcada va ser destruït i la línia de tren de França tornava a deixar de funcionar. Les carreteres a Barcelona van quedar tallades, excepte les de la Conreria i Badalona³⁰.

El 4 i 5 de novembre de 1962 l'aigua va fer desastres. Va tornar a inundar Sabadell, Terrassa i Sant Adrià. El mar va trencar la via de Mataró. El tren de França no podia passar de Mollet, tots els trens de la costa i de França havien de passar per les Franqueses. El 6 de novembre a Sabadell el riu Ripoll s'emporta el pont de la

Figura 4. El 15 d'octubre de 1965 la riuada va enfonsar el pont sobre el riu Besòs. Foto: O. López

²⁹ SOLÉ TURA, J. (1988). Pàgs.191-192

³⁰ Setmanari comarcal Vallès. Novembre 1962

carretera de Santa Perpètua i també el de Ripollet. A Terrassa s'emporta 30 cases i en deixa més de 30 en perill. Va deixar 363 persones sense casa i a Figueres es nega tot. A Sabadell 160 persones van quedar sense casa³¹.

El dimecres 7 es donà un fort aiguat, el riu Besòs es va desbordar pel marge esquerre (costat de Martorelles). Al marge dret el Besòs va socavar els basaments dels murs de protecció prop dels terrenys annexos a les empreses Fredenhagen Ibérica i la Pelleria fent caure els murs mentre que la crescuda de les aigües va fer pensar en la integritat del pont i s'hi va interrompre el pas. Les empreses industrials de Mollet van permetre que el personal que vivia a l'altre costat del pont pogués deixar la feina per anar a casa seva.

L'aiguat va deixar fora de servei el pont de la Florida, pel qual circulava el ferrocarril del Nord. Aquesta línia també passava a ser estació terme (fins a finals de novembre no tornaria a funcionament).

El dijous 8 novembre 1962 Joan Ros escriu: "han plogut 27 l. Es contenen molts desastres. El Besòs ha tirat la paret de Can Prat a terra. A la Pelleria el Besòs ha entrat al jardí. S'ha emportat molts ponts de via i de la carretera"³².

El pont sobre el Besòs és inspeccionat i la mateixa nit del dijous es van abocar de manera provisional grans roques de protecció a l'emplaçament del primer pilar. Comencen els treballs per canalitzar les aigües a la part central del riu per després reconstruir els murs enderrocats. Com a defensa, es va fer un sòlid espigó a la desembocadura del torrent Caganell.

El 15 d'octubre de 1965 va tenir lloc un altra riuada que enfonsà el pont sobre el riu Besòs. El pont va cedir per la força de les aigües que, en vint-i-quatre hores, va augmentar el seu cabal de manera significativa. Es va enfonsar per la part central, a la setena pilastra, de les quinze que tenia en total. No va ser arrossegat per les aigües, però va quedar intransitable. Les primeres en patir les conseqüències van ser les dones que, en acabar el torn de treball a les fàbriques tèxtils de Mollet, no podien passar al termes de Martorelles i Sant Fost. Es va muntar un servei d'urgència amb autocars donant la volta per Granollers, en un recorregut de 25 km³³.

El trànsit rodat queda interromput, i es va haver de desviar per Montcada, per Montmeló o per Granollers.

El pont es va trencar el divendres, dia 15 cap a les 10.30 de la nit i Mollet va quedar incomunicat amb Martorelles i Sant Fost. El personal que havia de venir a treballar a Mollet ho va haver de fer amb el servei d'autocars per Granollers.

El Servei d'Obres Públiques va preparar una passera provisional per a viants, bicicletes i motos que va posar en funcionament el dilluns 25, però l'aiguat del mateix dilluns va provocar una crescuda del riu de tal manera que cap a les 3.30 de la matinada del dimarts la passera va ser arrasada per les aigües³⁴.

Abans de construir el pont hi havia unes fustes subjectades amb cadenes als arbres de les ribes que servien de passera. Després de la riuada es va a

³¹ ANSÓ, J. i CAMPOY, G. (2011). Pàgs. 166-167

³² ANSÓ, J. i CAMPOY, G. (2011). Pàgs. 166-167

³³ J. ALIGUER. *La Vanguardia* 17/10/ 1965

³⁴ Setmanari comarcal *Vallès* 20-10-65

començar a treballar en una solució semblant, amb caràcter provisional, pel camí de carros que anava paral·lel al torrent Caganell, a la desembocadura del Besòs, per tal de poder arribar a l'altra riba. "Pero el puente sigue como quedó en la noche del viernes último, con su gesto de gigante caído, sin que nadie le eche una mano"³⁵. Dos dies més tard la passera es va tornar a col·locar al mateix lloc, a una alçada més gran i més reforçada.

Amb la col·laboració dels ajuntaments de Mollet, Sant Fost, Martorelles i Santa Maria de Martorelles, es va construir un pas provisional que evitava el tomb de 25 kilòmetres. El desviament s'efectuava partint de la carretera de Badalona a Sabadell, cinquanta metres abans del pont enfonsat, per l'avinguda de Can Prat, on

existia un indicador que marcava el pas provisional pel riu i la ruta del qual conduïa a la sortida de l'esmentat pont per la banda de Sant Fost, Martorelles i Badalona. Els ajuntaments, amb la col·laboració dels industrials més afectats, van realitzar pel seu compte les esmentades obres, mentre es duïa a terme la reparació definitiva del pont sobre el Besòs³⁶.

El pont avariament es va començar a reparar el 22 de novembre de 1965. Mentrestant els turismes i camions travessaven el riu Besòs directament per la seva llera mentre no arribessin les pluges. La verneda de Cant Prat era transitada en ambdues direccions per tota classe de vehicles.

Al gener de 1966 es treuen les dues pilastres avariades i es canalitza el riu. Al febrer es comencen a reforçar

Figura 5. La riuada del 20 de setembre de 1971 va enfonsar el pont sobre el torrent Caganell. Foto: J. Coma

³⁵ J. ALIGUER. *La Vanguardia*, 21/10/65

³⁶ J. ALIGUER. *La Vanguardia*, 8/12/1965

les pilastres dels dos costats: primer el costat de Martorelles-Sant Fost, on s'havien d'assentar les bigues de formigó armat per tal d'unir els dos costats del pont que havien quedat intactes. Al març es va reforçar la banda de Mollet. A l'abril es col·locaven les set jàsseres de formigó de 28,5 m de llarg cadascuna, que unien els dos costats del pont. Es treballa en la construcció de les voreres per a pas de vianants. El dimarts 12 d'abril 1966 es va posar de nou en servei el pont.

Quan al 1969 va entrar en servei el nou pont que es va construir per donar pas a l'autopista Barcelona-Granollers es barrinà el vell pont en la part que afectava el pas de l'autopista³⁷.

Durant l'any 1969 es van recollir 959 l/m², de manera que va ser l'any més plujós del període dels darrers vint-i-cinc anys, llevat dels anys 1959 i 1962. Aquesta quantitat estava molt per damunt de la mitjana de pluja anual, que era de 704 litres, de manera que va posar fi al període de pluges deficitàries que va durar cinc anys. Els mesos més plujosos van ser l'abril, amb 187 litres; març, amb 161, i octubre, amb 112, i els més secs, el de maig, amb 18 litres; el de gener amb 28, i el de novembre amb 46³⁸.

La nit del 8 al 9 de desembre de 1970 va haver un temporal de pluja amb pedra. El dia 12 es torna a repetir la tempesta, que provoca el desbordament del torrent Caganell i causa inundacions en una bona quantitat de cases dels nombres imparells del carrer Berenguer III, i ocasiona danys materials. En la zona del pavelló esportiu municipal l'aigua també es va desbordar i va

ser necessària la intervenció dels serveis d'urgència. Les inundacions es van repetir en diferents zones de la ciutat³⁹.

D'altres riuades significatives van ser les del 20 al 23 de setembre de 1971. El dilluns 20 de setembre de 1971 una violenta tempesta va provocar inundacions en alguns punts de Mollet. Cal destacar l'esfondrament del pont sobre el torrent Caganell, que unia, per l'avinguda de Can Prat, l'hostal de Can Prat i les fàbriques d'aquella zona amb el nucli urbà de Mollet, a través dels carrers Indústria i Berenguer III. Aquest esdeveniment privà el pas dels vehicles a la zona de l'Hostal de Can Prat i a l'empresa Frenenhagen Ibérica SA.

Per al pas de vianants i bicicletes es va habilitar una passera provisional. Els vehicles van haver de donar el tomb per la Casilla.

El torrent Caganell va créixer considerablement i la força de les aigües va socavar el dos pilars i va provocar l'enfonsament del ferm. La crescuda de les aigües del torrent va obrir un forat lateral en un solar del carrer Berenguer III pròxim a la sala del ball Moustache i va omplir tots els treballs d'excavació que s'havien fet per a la construcció d'un nou bloc d'habitatges, alhora que les aigües van sortir pel carrer Berenguer III i el van inundar en direcció a la ronda d'Orient. La riera Seca també va tenir una avinguda d'aigües que va contribuir a engrossir el cabal del Caganell. La nit del 20 al 21 una brigada de vint homes es va mantenir de guàrdia per si era necessària la seva col·laboració. A més de les inundacions es van produir avaries

³⁷ Setmanari comarcal Vallès, 1/9/69

³⁸ Setmanari comarcal Vallès, gener 1970.

³⁹ Setmanari comarcal Vallès, gener de 1971

Figura 6. La riuada del 21 de setembre de 1971 va trencar la cinquena pilastra del pont del Besòs a la banda de Martorelles i va provocar la caiguda de dos dels seus trams, fet que el va deixar definitivament inutilitzat. Foto: Arxiu Històric Municipal de Mollet del Vallès

159

en la xarxa elèctrica que van obligar a aturar durant un dia la Pelleria. També es van produir avaries al servei telefònic⁴⁰.

La riuada del 21 de setembre de 1971 també va acabar amb una columna de suport del vell pont i va provocar el seu esfondrament parcial, de manera que el va deixar inutilitzat de manera definitiva. El vell pont del Sr. Piera, que es va trencar i més tard fou mutilat per donar pas a l'autopista, s'havia tornat a trencar de nou perquè havia cedit una pilastra. En aquella època només servia per donar pas a vianants i bicicletes, però permetia evitar el tomb pel nou pont sobre la autopista i el riu. El pont va quedar

inservible i es va veure la necessitat de la seva demolició⁴¹.

Degut a les tempestes d'aquells dies va desaparèixer el pas pel túnel de desguàs d'aigües residuals, poc segur, que vianants i ciclistes utilitzaven. A partir d'aleshores només es va poder efectuar el pas pel pont nou sobre l'autopista i el riu, construït per a la circulació de vehicles, el que obligava els vianants que anaven de Mollet a Sant Fost i Martorelles a fer un tomb de dos quilòmetres⁴².

Finalment, l'any 1973 es construirà la passera per a vianants sobre el Besòs, tot seguint el carrer Indústria, on abans se situava l'antic pont sobre el Besòs.

⁴⁰ Setmanari comarcal Vallès, 25/09/1971

⁴¹ Setmanari comarcal Vallès, 2/10/71

⁴² *La Vanguardia*, 20/10/71

Figura 7. La tempesta de juliol de 2010 va provocar inundacions a diferents punts del nucli urbà, com el parc de Can Mulà.

160

Però no tot era aigua. També van haver-hi períodes de sequera els anys 1945, 1948, 1950, 1951 i 1973. Aquest darrer any 1973, al juliol, tingué lloc una gran manifestació popular amb motiu de la manca d'aigua potable. Va intervenir la guàrdia civil, es van practicar algunes detencions i els detinguts van ser duts a la presó de Granollers però el jutge va decretar la posada en llibertat immediata⁴³.

El 10 d'octubre de 1994 el Besòs va arribar al límit del seu cabal al seu pas per Mollet, la Llagosta i Montcada, una situació que no es repetia des de les tràgiques inundacions de 1962. A Santa Perpètua de Mogoda, la riera de Caldes va arrossegar el pont sobre la carretera B-140 (Mollet-Sabadell), d'uns 50 metres de llarg, i va obligar a desviar el trànsit per altres vies secundàries. Un altre pont, el de l'antiga carretera N-152 entre Mollet i la Llagosta, també sobre la riera de Caldes, va quedar desplaçat a causa de la força

de l'aigua. Això va obligar a tallar la circulació⁴⁴.

A finals de novembre de 2001 assistíem a un temporal d'aigua i vent que va provocar algunes inundacions puntuals (sobretot a la carretera C-17 al seu pas per sota de l'estació de França, als Col·legis Nous, al carrer de Gaietà Vínzia), talls en el subministrament elèctric –sobretot a Gallecs– i destrosses en cornises d'edificis i en el mobiliari urbà (branques d'arbres caigudes, contenidors moguts de lloc per la força de l'aigua i el vent, tec.). Quinze dies més tard, un temporal de fred i neu va deixar Mollet i tot Catalunya coberts de blanc⁴⁵.

El dijous 29 de juliol 2010, una tempesta va provocar algunes inundacions a diversos baixos d'edificis de Mollet. A la tarda, degut a la pluja caiguda, els Bombers de la Generalitat van haver de fer tasques de neteja al túnel de la carretera C-17, situat sota l'estació de França i la Ronda

⁴³ SOLÉ TURA, J. (1988). Pàg. 218

⁴⁴ El Periódico, 11/10/1994

⁴⁵ BERTRAN, J. i TARRAGÓ, M. (2002). Pàg. 131

d'Orient, per tal d'extreure l'aigua de pluja que impedia el pas de la circulació. Les inundacions també es van produir al nucli urbà de la ciutat: uns baixos inundats al carrer Anselm Clavé i al número 5 de l'avinguda de Burgos. El parc de Can Mulà aparegué inundat com cada vegada que plou una mica. D'altra banda, molts domicilis van tenir problemes amb el subministrament elèctric.⁴⁶

Al novembre de 2010 un temporal que va afectar Catalunya va causar algunes incidències remarcables a la

comarca. Entre les diverses poblacions afectades, trobem incidents a Cardeu, a l'Ametlla i a Mollet. A d'altres punts de la comarca es van comptabilitzar diferents sortides dels bombers a causa del fort temporal, però va ser Mollet el municipi amb més incidències a causa d'aquest fet⁴⁷.

El dimarts 27 d'agost de 2013, amb les primeres tempestes d'estiu, efectius de Protecció Civil de la majoria de localitats del Baix Vallès van haver de treballar de valent per resoldre molts problemes generats a la via pública arran de la gran quantitat d'aigua caiguda entre les 19 i 20 h. Baixos i carrers inundats, caiguda d'alguna branca d'arbre a la via pública i zones industrials plenes d'aigua van ser alguns dels inconvenients que es van haver de solucionar juntament amb les policies locals i els Bombers de la Generalitat.

Vilanova del Vallès va ser la localitat vallesana on es va enregistrar una major quantitat d'aigua, 41 l/m², seguida per Sant Fost amb 28 (tot i que dilluns ja havien caigut 2,8 l més), Mollet (Estació de França) amb 25,8 l/m² i Parets amb 20,8.

Els col·lectius de Protecció Civil de Mollet, Parets, Montmeló, Sant Fost i Vilanova van treballar de valent fins pràcticament la mitjanit per resoldre incidències i senyalitzar totes les vies tallades. En el cas de Mollet, les xarxes socials es van omplir de queixes per les inundacions al barri de l'Estació de França i la Vinyota. La darrera zona on es va actuar va ser l'avinguda del Tir Olímpic, plena d'aigua, ja al barri de Lourdes⁴⁸.

Al maig de 2014 les pluges van

Figura 8. Per molta gent l'extraordinària nevada del 25 de desembre de 1962 va ser un regal de Nadal. Foto: J. Vizcarra

⁴⁶ Contrapunt, 29-07-2010

⁴⁷ aravallès.cat, 14-10-2010

⁴⁸ Digitalvalles.cat, 27 -08-2013

afectar algunes empreses del carrer Bilbao, que atribuien les inundacions a la inexistència d'un col·lector que recollís les aigües.

Sembla ser que existia un consens amb l'Ajuntament de Mollet per construir un col·lector que recollís les aigües quan s'urbanitzés el Calderí i així es connectaria amb el del carrer Bilbao per tal de conduir les aigües de pluja al riu, segons l'Agrupació d'Industrials del Baix Vallès (AIBV). Però davant la demora del projecte del Calderí, els industrials van plantejar a l'Ajuntament una alternativa que consistia en construir un col·lector al carrer Bilbao que connectés amb la xarxa ja existent, on anava a parar l'aigua de la Lefa i la Pelleria⁴⁹.

Les nevades

La primera nevada de la qual tenim notícies ens la narra en Vicenç Plantada i fa referència a la neu caiguda els dies 11 i 12 de febrer de 1887: "En lo pla s'hi aguantà fins al dia 16. Ne caygué uns dos pams: havent fet també uns dos pams de sahó y deixant las fangadas com cendres"⁵⁰.

Una altra nevada important va ser la del 16 de gener de 1960: "Va estar nevant la nit del dissabte i el diumenge el paisatge de Mollet estava vestit de blanc amb una capa de neu d'uns deu centímetres que es va mantenir durant uns dies sense causar més mal que les patinades dels cotxes a la cruïlla de la carretera de Ribas amb la de Sabadell"⁵¹.

162

Figura 9. La nevada va provocar que Mollet estigués incomunicat per ferrocarril i carretera fins que el servei de neteja va anar obrint pas. Foto: J. Roca

⁴⁹ *Contrapunt*, 30-5-2014.

⁵⁰ PÉREZ, F. (1997). Pàg. 94

⁵¹ *Setmanari comarcal Vallès* 24-01-1960.

La nevada històrica de Mollet és la del 25 de desembre de 1962. Els primers flocs de neu van caure la nit de Nadal i va estar nevant fins al dia de Sant Esteve. Per molta gent va ser com un regal de Nadal. Es va acumular una capa d'un gruix d'entre 70 i 100 cm de neu.

“Recordo que, tal com era costum en aquella època, amb els meus pares i el meu germà vàrem anar a la Missa del Gall. No feia pas molt de fred, sinó que era la temperatura normal per a finals de desembre. Quan vàrem entrar a l'església, no nevava, i en canvi, al sortir, ja va començar a caure la neu, en la típica forma de flocs lents i silenciosos. Tots estàvem molt contents, perquè trobàvem que era bonic veure nevar la vigília de Nadal”⁵².

En Joan Ros ens descriu aquests fets: el 25 de desembre de 1962 “neva 20 hores seguides, fa un fred que pela, el termòmetre marca 4° i 5° sota zero”. El 26 de desembre: “Fa bon dia, molt sol i molta neu, estem a 9° sota zero, Al matí hi ha un gruix de neu de 83 cm a 85 cm, al vespre en queden de 67 a 68 cm”. El 27 de desembre: “de neu en queda 55 cm. 28 de desembre: de neu al vespre en queda 47 cm, al mig del pla. La radio diu que a la nit ha nevat a Sabadell i Terrassa. Núvol tot el dia, temperatura 0°. Boira baixa molt espessa, passem el dia a 2 i 3° sobre zero. De trens en corre algun, no hi ha trànsit per la carretera. El de Can Planas va a Barcelona a portar la llet amb el tractor”. El 29 de desembre: “Temperatura 0°, gruix de neu de 37 cm, al vespre en queda 26 cm. Dematí surt el sol una estona, es posa núvol tot el dia. Aigua

recollida de la neu 34 litres. Temperatura durant el dia de 0 a 5° graus. A la nit núvol. Desglaça, hi ha fang, els trens corren tots, per carretera corre només algun tractor. L'autobús de Mollet encara no corre. Continuen les màquines andorranes traient neu dels carrers de Barcelona. Aigua de neu 34 litres”. 30 de desembre: “Bon dia clar i serè, fon molt la neu. Al vespre queden 17 cm de neu. Està tot tapat, només es veu algun tros de marge sense neu. Temperatura de 2 a 9° sobre zero. Aigua de neu 12 litres”. El 3 de gener: “A la nit fa vent, estem a 6 sobre zero. S'ha fos tota la neu dels camps, en queda a algun racó. Aigua de la neu 52 litres”⁵³.

La nevada no va ocasionar danys importants, només els inconvenients típics d'un temporal de neu. Mollet va restar incomunicat per ferrocarril i per carretera, però la línia telefònica es va mantenir. Durant els dies de Nadal i Sant Esteve els veïns van començar a netejar la part de carrer de casa seva, després va ser la brigada municipal l'encarregada de retirar la neu de les vies públiques. El dia 27 es va reprendre el treball a les fàbriques, però amb una gran absència de personal, especialment de dones. Algunes fàbriques van optar per romandre tancades i, a efectes laborals, ho van comptar com si es tractés de dies de vacances per recuperar⁵⁴.

Recentment hem viscut dues nevades: una, la del dilluns 8 de març de 2010, quan un temporal de neu va afectar el Vallès Oriental i gran part de Catalunya i va causar problemes tant a la circulació viària com a la ferroviària. La neu va arribar amb

⁵² CODINA, J. Experiment amb cava. *Vallesos* (2013).

⁵³ ANSÓ, J. i CAMPOY, G. (2011). Pàgs. 168-171.

⁵⁴ Setmanari comarcal *Vallès*, 6-01-1963

Figura 10. El dijous 8 de setembre de 2005 un remolí de vent d'uns 10 metres de diàmetre va travessar Mollet provocant-hi danys de consideració.

Fons: Arxiu Històric Municipal de Mollet del Vallès

164

força a tot el Vallès Oriental. A Mollet, l'Ajuntament va activar el pla municipal per nevades en fase d'emergència, però no va haver-hi incidents. La neu caiguda va anar dels 2 als 5 cm al municipi de Mollet⁵⁵.

L'altra nevada va ser la del dijous 2 de febrer de 2012. La neu va començar a primera hora del matí i va quallar al Vallès. Mollet del Vallès va activar els plans d'emergències per nevades i l'Ajuntament va recomanar anul·lar les classes als centres d'ensenyament. A Martorelles, com a mesura de prevenció, l'Ajuntament va tancar les escoles Simeó Rabasa i Les Pruneres, a més de l'escola bressol Cirerers⁵⁶.

Els bufaruts

En aquest apartat hem recollit dos importants bufaruts. Un va ser relatat per en Vicenç Plantada, corresponsal a la zona de diversos diaris barcelonins,

i l'altre és un episodi recent, de l'any 2005, que molts de nosaltres recordem. Entremig hi ha una petita notícia d'una ventada de 1947.

El bufarut de l'11 d'abril de 1886, que va causar importants destrosses a Santa Perpètua i a Mollet:

“Moltas donas ploravan buscant desconsoladas llurs marits y fills, los homes y la frosa de carrabiners corrian per veure si podian donar algun auxili. Al dirigirnos á dita estació ns havém enterat desseguida y de mort no'hi havia cap, sols dos noys ferits bastant graves, estant los altres que s'hi trobavan molt espantats, degut tot així a una inmensa ventada que á dos quarts de sis ha passat de O. A E., la que se'n ha emportat tota la teulada de dita estació y la de las comunas, ha arrunat lo toldo de la carga, una casa de darrera ca'n Rey, altres trossos de casas, varias teulaas, important tot lo valor d'algunas mils pessetas.

⁵⁵ aravalles.cat, 8-3-2010

⁵⁶ aravalles.cat, 2-2-2012

Figura 11. El tornado de 2005, entre d'altres destrosses, va provocar l'ensorrament del mur del pati de les cases que donen a la plaça Maria Blanchard.

Fons: Arxiu Històric Municipal de Mollet del Vallès

A un home que al adonàrsen volgué fugir de la estació se l'emprtà enlayre com á una cosa de dos metros, sort de topar ab lo marge del desmunt; á un altre l'enlayrá com á quatre metros á causa del tapabocas que li servia de globo, sort de deixar-lo; dit tapabocas ningú l'ha vist més"⁵⁷.

"Lo bufarut es formá en el terme de Santa Perpétua, ... , entrá en lo terme de Mollet, embestí com una fúria la estació del ferrocarril de Sant Joan de las Abadessa, carrer de Mitjdia; al esser á la carretera de Barcelona a Ribas, girá, 's pot dir, en ángul recte, passant per darrera del carrer de la Carretera part O., ahont hi han los carrers de Sant Llorens y Sant Jaume; aqui s' incliná un poch al N. E., passant per lo carrer de Sant Antoni, (aqui s' hi trova lo anomenat per tothom'l de 'n Felis), dirigintse al O. de las casas de D. Geroni Torrabadella (Pantiquet) y la de D. Teodor Vila (Flaqué): al esser á la rasa que hi ha

darrera de dits masos, torná á empendrer la direcció E., passant per la part S. de la casa de camp de Dª Gertrudis Mutgé (Pujol), desapareixent en lo plá que hi ha entre aqueixa casa y lo riu Tenés.

Aqueix curs que feu té una llargada de uns cinch kilómetres, essent lo diámetre de la amplada de uns vuytanta metres.

Fou precedit aqueix meteoro de una tronada, pluja y de una pedregada seca que durá uns cinch minuts; essent las pedras del tamany d'avellanas ab alguna que altre com ous de colom; qual tempestat vingué de la part de Sabadell, dirigintse després á Montmeló, Vallromanans. Teyá. Premiá de Dalt y Vilassar de Dalt: anantne també, part d' ella á fer mal á Sant Faust y Martorellas.

Causa danys materials als edificis dels carrers per on va passar: al carrer Mitjdia; a l'estació de trens i alres cases, al carrer de Sant Llorens, Sant

⁵⁷ PÉREZ, F. (1997). Obres completes de Vicenç Plantada 1. Pàg. 89

Jaume, Sant Antoni, la Carretera, en cases de pagés,

Los perjudicis se calcula pujan á uns sis mil duros. No hi hagué desgràcies personals...”⁵⁸

Del 1947 hem trobat una petita notícia sobre una ventada a Mollet: “En aquests darrers dies s’ha intensificat l’ hivern, tras un huracanat vent que va fer volar sostres, envans i clara-boies i d’un fred intensíssim, el passat dissabte dia 25 de febrer va caure una nevada de 7 o 8 cm d’espessor⁵⁹”.

El dijous 8 de setembre de 2005 una breu però violenta tempesta va formar un tornado a Mollet del Vallès, era el quart que afectava Catalunya a les darreres vint-i-quatre hores dins d’un episodi de pertorbacions que va durar tres dies. El bufarut va causar serioses destrosses a Mollet, i després va continuar el seu camí per les poblacions de Santa Perpètua de Mogoda, la Llagosta i Montcada i Reixac sense causar danys importants.

A dos quarts de 10 del matí el tornado va començar a provocar destrosses mentre avançava pel centre urbà. El fenomen només va durar uns deu minuts, però va ser suficient per causar danys materials.

El remolí de vent d’uns 10 m de diàmetre va travessar Mollet i va provocar el despeniment de part de la teulada del centre cívic de Can Pantiquet, estrenada feia dues setmanes: la va arrossegar uns 20 metres, fins al parc de Lluís Companys, mentre la gent gran i els treballadors es trobaven a dins de l’edifici. Cal destacar també l’ensorrament d’un mur de 25 m, una fuga de gas i el despeni-

ment de la teulada de l’empresa d’autobusos Sagalés. Va arrencar arbres a la C-33 i a la rambla Pompeu Fabra i va causar destrosses importants en habitatges, equipaments municipals, vehicles, terrasses i teulades. No va haver-hi, malgrat tot, danys personals.

Els barris més afectats van ser els de l’Estació de França, la Riera Seca i Can Pantiquet. El fenomen va interrompre durant uns minuts la circulació a la BV-5001 i la C-33, a l’alçada de Mollet del Vallès, a banda de provocar retencions a l’AP-7 a la mateixa alçada pel vol d’alguns objectes.

El tornado va mobilitzar més de 200 persones: sis dotacions de bombers, altres sis dels Mossos d’Esquadra, Protecció Civil i la quasi totalitat de la Policia Municipal⁶⁰.

Les calamarsades

De nou els fenòmens meteorològics ens vénen de la mà de dos personatges interessats per l’agricultura i, per tant, bons observadors del temps. Comencem amb en Vicenç Plantada, que ens transporta al 5 de juny de 1884: “ Son terribles aqueix anys las pedregadas; ja per lo frequents, ja pel volúm de la pedras y’l mal que produheixen”⁶¹.

Ell mateix ens explica el 19 de maig de 1901: “Divendres darrer allà á las sis de la tarda vingué de la part NE. y N. una forta tempestat, descarregant una pedregada tant imponent ab pedras com ous de colóm, que destrossá las vinyas, blats, cànems y llegúms de Palau, Plagamans, Santa Perpètua, y de molta part de Mollet, Sant Faust de Capcentellas y Moncada”⁶².

⁵⁸ PÉREZ, F. (1998). Pàg. 90

⁵⁹ Setmanari comarcal Vallès, 2-2-47

⁶⁰ Diari El País 09-09-2005

⁶¹ PÉREZ, F. (1997). Pàg. 83

⁶² PÉREZ, F. (1997). Pàg. 210

En Joan Ros ens recull diverses dates de calamarsades importants. La del 8 d'agost de 1929: "Avui a les 4 del matí ha caigut una graellada de pedres més grosses que ous de colom. Han fet bastant mal. Pedrega i plou fins a migdia"; la del 10 d'agost de 1929: "Pedrega molt fort. No deixa cap pàmpol a la vinya"; la del 26 de juny de 1930: "Pedrega, cauen pedres més grosses que ous de gallina, el que no havia vist mai", el 9 de juny de 1967: "Pedrega. Ha batut els sembrats. Ha pelat les vinyes, ha trencat vidres"; la del 10 d'agost 1969: "Pedrega per la tarda. Ha deixat la vinya i l'hort tot aixafat" i la del 30 de juliol de 1971: "Granellada de pedra de totes mesures, unes quantes grosses com el puny. Pesades després de pedregar, feien 100 gr. s'havien fos la meitat"⁶³

Entre aquestes dates ens falta la de l'1 de juny de 1949: "El passat dimecres va caure un fort temporal de calamarsa que ha perjudicat de debò els interessos agrícoles"⁶⁴.

El dimecres 1 de juliol de 1953 es dona un fort temporal de pluja i calamarsa amb una mida de pedra que anava de la mida de boles de naftalina a les d'un ou de colomí, causant grans perjudicis a l'agricultura. Feia més de 20 anys que no es recordava una calamarsada de tal magnitud⁶⁵.

El dimarts 19 de juliol de 1955 es va produir un violent temporal de pluja, vent i calamarsa que va causar danys, amb arbres trencats i desperfectes en edificis i obres⁶⁶.

La darrera calamarsada important es va patir el 10 d'agost de 2002 quan, en un mes d'agost insòlit, el

Barcelonès, el Maresme i les comarques del Vallès van rebre un mantell d'aigua i pedra que va obligar els Bombers de la Generalitat a sortir en més de 60 ocasions per tal d'atendre els domicilis negats. Trànsit va tallar la Nacional II en les dues direccions també per inundacions.

A Mollet del Vallès, la tempesta va ser de calamarsa, i l'autopista, a l'altura de Sant Celoni, oferia un aspecte fantasmagòric amb els vorals coberts de blanc. Les boles de gel de grans dimensions caigudes a la zona van fer malbé tendals i persianes. A conseqüència de les fortes tempestes es van produir també diverses avaries a la línia de distribució elèctrica de la companyia Fecsa-Endesa, que va deixar sense subministrament els seus usuaris de Mollet del Vallès, l'Hospitalet de Llobregat, Esplugues de Llobregat, Parets del Vallès, Barcelona i Badalona.⁶⁷ Els cotxes que es trobaven aparcats als carrers van patir importants bonys.

Nota final

Els episodis meteorològics que hem descrit en aquest article es consideren normals dins del clima mediterrani litoral que li correspon a Mollet. El fenomen més repetit són els aiguats (hem comptabilitzat fins a 27 inundacions), que s'han donat a la tardor, durant els mesos de setembre a desembre, i on l'aiguat més important va ser el del setembre de 1962. El clima i el fet que el municipi es trobi en un dels punts més baixos de la comarca i envoltat de cursos fluvials del riu Besòs, la riera Caganell i la riera Seca, expliquen la freqüència de les inundacions. El perill

⁶³ ANSÓ, J. i CAMPOY, G. (2011). Pàgs 164-165

⁶⁴ Setmanari comarcal Vallès 4-6-49

⁶⁵ Setmanari comarcal Vallès 5-07-1953

⁶⁶ Setmanari comarcal Vallès 24-07-1955

⁶⁷ El País, 11-08-2002

de les avingudes del Besòs i les seves rieres és present: Mollet es troba dins de l'àrea de risc potencial significatiu en el front d'inundacions (ARPSI) segons l'Agència Catalana de l'Aigua.

Les nevades són fenòmens poc freqüents i de poca intensitat i es poden donar des del mes de desembre fins al març. Cal esmentar l'excursionista nevada del desembre de 1962.

Les calamarsades no són inusuals

i es produeixen a l'estiu durant els mesos de juny, juliol i agost. La darretera calamarsada més aparatosa va tenir lloc l'agost de 2002.

I per últim, els bafaruts han estat un fenomen molt esporàdic, però espectacular. Sense dubte el més dramàtic va ser el de 1886 i el més recordat, el de 2005, que va afectar els barris de l'Estació de França, la Riera Seca i Can Pantiquet.

Addenda: resums cronològics

Dia	Mes	Any	Inundacions a Mollet
14	1	1898	Les fortes precipitacions van provocar que la passera del Besòs quedés inundada (ACA, (2011). Pàg. 117)
12	10	1900	Tempesta que provoca inundacions i l'incendi de diverses cases. (PÉREZ, F. (1997). Pàg. 207)
21	12	1902	Riuada que s'emporta el terra dels camps sembrats. (PÉREZ, F. (1998). Pàg. 222)
16-20	2	1903	Les pluges produïren bastants perjudicis. (PÉREZ, F. (1998) Pàg. 224)
2-3	10	1937	La pluja fa baixar plens els torrents i les rieres. (ANSÓ I CAMPOY (2011). Pàg. 167)
15	12	1943	Amb les inundacions el Besòs s'emporta la canonada de conducció de les aigües de Martorelles. (Setmanari comarcal Vallès, 12/06/1945)
24-25	2	1944	El Besòs assolí una amplada pròxima al quilòmetre a l'alçada de Sant Fost de Campsentelles i inundà els habitatges més properes a la seva llera. (CO-ROMINAS, J (1985). Pàg. 263)
17	8	1950	El riu Besòs i la riera de Caldes van enregistrar fortes avingudes. (Setmanari comarcal Vallès 20/06/1950)
13	9	1950	La pluja fa que s'ensorri la mina de Can Borrell. (ANSÓ I CAMPOY (2011). Pàg.166)
14	9	1954	Inundació per la crescuda del riu Besòs, la riera de Caldes, el torrent Caganell i la riera Seca. Inundacions en la Pelleria i Can Fàbregas. (Setmanari comarcal Vallès, 19/09/1954)
29	9	1959	El Besòs, els torrents i les rieres es van desbordar. (Setmanari comarcal Vallès 25/10/1959)
25-26	9	1962	Les tempestes van provocar el desbordament del Besòs, els seus afluents i totes les rieres. Es van inundar els habitatges del carrer Berenguer II, Can Fàbregas i la Pelleria. (Setmanari comarcal Vallès 27/10/1962)
16	10	1962	Es tornen a repetir les Inundacions. (ANSÓ I CAMPOY (2011). Pàgs.166-167)
4	11	1962	El riu Besòs va créixer de forma extraordinària al seu pas per Mollet. El pont provisional de Montcada es va destruir, la línia del tren va deixar de funcionar. (Setmanari comarcal Vallès, novembre 1962)
7-8	11	1962	El Besòs va tirar la paret de Can Prat a terra i a la Pelleria va entrar al jardí. Es va emportar molts ponts de via i de la carretera. (ANSÓ I CAMPOY (2011). Pàgs.166-167)

Dia	Mes	Any	Inundacions a Mollet
15	10	1965	La riuada enfonsà el pont sobre el riu Besòs per la seva part central. Mollet va quedar incomunicat amb Martorelles i Sant Fost. (<i>La Vanguardia</i> 17/10/1965)
8-9	12	1970	Temporal de pluja amb pedra que provoca el desbordament del torrent Caganell. (Setmanari comarcal Vallès, gener 1971)
20-21	9	1971	Una violenta tempesta va provocar l'esfondrament del pont sobre el torrent Caganell, en l'avinguda de Can Prat, que priva el pas dels vehicles a la zona de l'Hostal Can Prat i la empresa Fredenhagen Ibérica SA. La riuada va trencar una columna del vell pont sobre el Besòs deixant-lo definitivament inutilitzat (Setmanari comarcal Vallès, 25/09/1971)
10-11	10	1994	El Besòs va arribar al límit del seu cabal al seu pas per Mollet, la Llagosta i Montcada, una situació que no es repetia des de les tràgiques inundacions de 1962. (<i>El Periódico</i> , 11/10/1994)
	11	2001	Temporal d'aigua i vent que va provocar inundacions i destrosses en el mobiliari urbà. (Bertran, J. i Tarragó, M. (2012). Pàg. 131)
29	7	2010	La tempesta va provocar algunes inundacions a diversos baixos d'edificis de Mollet. (Contrapunt, 29/07/2010)
12-13	11	2010	Temporal que va causar força incidències a Mollet. (Aravallès, diari digital, 14/10/2010)
27	8	2013	Inundacions al barri de l'Estació de França, la Vinyota i l'Avinguda del Tir Olímpic. (<i>Digitalvallès.cat</i> , 27/08/2013)
26	5	2014	Les pluges van afectar algunes empreses del carrer Bilbao. (Contrapunt, 30/05/2014)

169

Dia	Mes	Any	Nevades a Mollet
11-12	2	1887	Cauen dos pams de neu. (PEREZ, F. (1997). Pàg.94)
16	1	1960	Es forma una capa de neu de 10 cm (Setmanari comarcal Vallès, 24/01/1960)
25	12	1962	Es va acumular una capa d'entre 70 i 100 cm de neu. (Setmanari comarcal Vallès, 6/01/1963)
8	3	2010	La neu caiguda va anar dels 2 als 5 cm (Aravallès, 8/03/2010)
2	2	2012	La neu va fer que a Mollet s'activés el pla d'emergències per nevades (Aravallès, 2/02/2012)

Dia	Mes	Any	Bufarut
11	4	1886	Un bufarut va causar importants destrosses a Santa Perpètua i a Mollet. (PÉREZ, F. (1998). Pàgs 90-95)
2	2	1947	Un huracanat vent va fer volar sostres, envans i claraboies i amb un fred intensísim. (Setmanari Vallès 02/02/1947)
8	9	2005	El pas del tornado va arrencar de soca-rel arbres i va causar destrosses importants en habitatges, equipaments municipals, vehicles, terrasses i teulades. No hi va haver, però, danys personals. (Diari El País 09/09/2005)

Les Calamarsades a Mollet			
Dia	Mes	Any	
5	6	1884	Pedregada que causa molt mal. (ANSÓ, J. I CAMPOY, G. (2011). Pàgs. 164-165)
19	6	1901	Forta tempestat amb pedres com ous de colom. (ANSÓ, J. I CAMPOY, G. (2011). Pàgs. 164-165)
8	8	1929	Calamarsada que ha fet bastant mal. (ANSÓ, J. I CAMPOY, G. (2011). Pàgs. 164-165)
10	8	1929	Pedrega molt fort. (ANSÓ, J. I CAMPOY, G. (2011). Pàgs. 164-165)
26	6	1930	Cauen pedres més grosses que ous de gallina. (ANSÓ, J. I CAMPOY, G. (2011). Pàgs. 164-165)
1	6	1949	Fort temporal de calamarsa que va perjudicar l'agricultura. (Setmanari comarcal Vallès, 4/06/1949)
1	7	1953	Es dona un fort temporal de pluja i calamarsa. (Setmanari comarcal Vallès, 5/07/1953)
19	7	1955	Violent temporal de pluja i calamarsa. (Setmanari comarcal Vallès, 24/07/1955)
9	6	1967	La pedra va batre els sembrats i va trencar els vidres. (ANSÓ, J. I CAMPOY, G. (2011). Pàgs. 164-165)
10	8	1969	La calamarsa va deixar la vinya i l'hort tot aixafat. (ANSÓ, J. I CAMPOY, G. (2011). Pàgs. 164-165)
30	7	1971	Granellada de pedra de totes mesures, unes quantes grosses com el puny. (ANSÓ, J. I CAMPOY, G. (2011). Pàgs. 164-165)
10	08	2002	Les boles de gel van fer malbé tendals i persianes. (El País 11/08/2002)

170

Bibliografia

- ANSÓ, J. i CAMPOY, G. (2011). La vida rural a Gallecs. Dietaris de Joan Ros Herrero (1895-1978). Centre d'Estudis Molletans, Col·lecció Vicenç Plantada, 12. 292 p. Mollet del Vallès.
- BERTRAN, J. i TARRAGÓ, M. (2002). Els riscos naturals: definicions i exemples. Els riscos que poden afectar el municipi de Mollet del Vallès. Notes, 17: 127-144. Mollet del Vallès.
- BOTER DE PALAU, R. (2002). L'Abans Mollet del Vallès. Recull gràfic 1870-1965. Ed. Efadós. 666p. El Papiol.
- CAMPS, F.X. i MENDIZABAL, E. (1997). les inundacions de l'octubre de 1994 al Vallès Oriental. Els exemples de la riera de Tenes i el riu Congost. A: (SAURÍ, D. Coord.): Les inundacions. *Quaderns d'Ecologia Aplicada*, 14: 153-166. Barcelona.
- CODINA, J. Experiment amb cava. *Carpeta Vallsos*, 4: 93 p. Santa Eulàlia de Ronçana.
- COROMINAS, J. (1985). Els riscos geològics A: Història Natural dels Països Catalans. Fundació Enciclopèdia Catalana, 3 (Recursos geològics i sòl): 225-270. Barcelona.
- EMILIANO, P. (2009). Plugues, inundacions i altres fenòmens meteorològics a Mollet del Vallès al llarg dels darrers 150 anys. Notes, 24: 171-177. Mollet del Vallès.
- ISNARD, M. (2002). Les inundacions. Zones de risc en la conca del Besòs i en el municipi de Mollet del Vallès. Notes, 17: 177-192. Mollet del Vallès.
- PLANTADA, V. (1886). Història de un bufarut en lo Baix Vallès. *La Renaixensa*, any 16 núm. 28-30: 233-238. Barcelona.
- PÉREZ, F. (1997). Obres completes de Vicenç Plantada I. Cròniques i articles en La Renaixença. Centre d'Estudis Molletans, Col·lecció Vicenç Plantada, 1. 263 p. Mollet del Vallès.
- PÉREZ, F. (1998). Obres completes de Vicenç Plantada II. Monografies i altres escrits. Centre d'Estudis Molletans, Col·lecció Vicenç

Plantada, 2. 238 p. Mollet del Vallès.

RELATS, V. (Coord.) (2012). La riuada del 1962.

Carpeta *Vallesos*, 3: 40-129. Santa Eulàlia de Ronçana.

SOLÉ TURA, J. (1981). Mollet, una mica d'història. Gràfiques Aster. 219 p. Mollet del Vallès.

SOLÉ TURA, J. (1988). Mollet, 1900-2000. Memòries d'un molletà. L'Aixernador, edicions argentones. 259 p. Argentona.

Diaris consultats

Setmanari Comarcal Vallès

La Vanguardia.com

Aravallès.cat

Digitalvalles.cat

Contrapunt.cat

El Periodico.com